

مقایسه بیمه های باربری

برای کالاهایی که از مبادی مختلف به مقاصد در نقاط مختلف کشور حمل می شوند دو نوع پوشش بیمه ای وجود دارد:

۱- بیمه نامه هایی که بیمه گزار آنها صاحبان کالا اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی بوده و نوع پوشش بیمه ای آنها در زمره بیمه های اموال می باشد.

۲- بیمه نامه هایی که بیمه گزار آنها شرکتهای حمل و نقل داخلی بوده و در گروه بندی بیمه ای جزء بیمه های مسئولیت محسوب می گردند.

در این نوشتار که بر اساس تصمیم گیری در پنجمین جلسه حلقه عالی استراتژیک واحد بیمه باربری می باشد، سعی بر آن است که ضمن بیان تفاوت های این دو نوع بیمه نامه نظر کارشناسی خود را در رابطه با مزایای بیمه نامه باربری داخلی نسبت به بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل داخلی برای صاحبان کالا، بیان نماییم. بدین منظور ابتدا تعاریف، خطرات تحت پوشش، زمان شروع و خاتمه تعهدات بیمه گر و همچنین خسارتهای خارج از تعهدات بیمه گر در هر یک از این بیمه نامه ها مورد بررسی قرار می گیرد و در پایان به تعدادی از مزایای بیمه نامه باربری داخلی نسبت به مسئولیت متصدیان حمل و نقل برای صاحبان کالا اشاره می شود.

مقایسه بیمه باربری داخلی و مسئولیت متصدیان حمل و نقل

برای کالاهایی که از مبادی مختلف به مقاصد در نقاط مختلف کشور حمل می شوند دو نوع پوشش بیمه ای وجود دارد:

۱- بیمه نامه هایی که بیمه گذار آنها صاحبان کالا اعم از اشخاص حقیقی و حقوقی بوده و نوع پوشش بیمه ای آنها در زمره بیمه های اموال می باشد.

۲- بیمه نامه هایی که بیمه گذار آنها شرکتهای حمل و نقل داخلی بوده و در گروه بندی بیمه ای جزء بیمه های مسئولیت محسوب می گردند.

در این نوشتار سعی بر آن است که ضمن بیان تفاوت های این دو نوع بیمه نامه ، مزایای بیمه نامه باربری داخلی نسبت به بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل داخلی برای صاحبان کالا را بیان نماییم. بدین منظور ابتدا تعاریف، خطرات تحت پوشش، زمان شروع و خاتمه تعهدات بیمه گر و همچنین خسارتهای خارج از تعهدات بیمه گر در هر یک از این بیمه نامه ها مورد بررسی قرار

می گیرد و در پایان به تعدادی از مزیت‌های بیمه نامه باربری داخلی نسبت به مسئولیت متصدیان حمل و نقل برای صاحبان کالا اشاره می شود.

بیمه نامه باربری داخلی و خطرات تحت پوشش در آن:

بیمه نامه باربری داخلی یکی از انواع بیمه نامه های باربری است که صاحبان کالا جهت تحت پوشش قرار دادن محموله هایی که مبداء و مقصد حمل آنها یکی از شهرهای ایران می باشد آن را تهیه و خطرات تحت پوشش آن شامل خطرات اصلی و خطرات اضافی (بنا به درخواست بیمه گذار) می باشند که لیست این خطرات به شرح ذیل می باشد.

الف- خطرات اصلی

آتش سوزی و حادثه وسیله نقلیه شامل تصادف، تصادم، واژگون شدن و سقوط وسیله نقلیه.

ب- خطرات اضافی:

این خطرات بر حسب نیاز بیمه گذار به خطرات اصلی اضافه می شود و رایج ترین آنها عبارتند از:

۱- سرقت کلی محموله با وسیله نقلیه

۲- خسارات ناشی از تخلیه و بارگیری

۳- خسارات ناشی از پرتاب شدن کالا از روی وسیله حمل

۴- خسارات ناشی از آبدیگی

۵- خطر غرق کالا در حمل دریایی بین بنادر و جزایر ایرانی با کشتی طبقه بندی شده.

بدیهی است هرچه خطرات تحت پوشش افزایش یابد حق بیمه پرداختی توسط بیمه گذار بیشتر خواهد شد.

شروع و خاتمه تعهدات بیمه گر در بیمه نامه باربری داخلی:

اعتبار این بیمه نامه از زمانی که کالا روی وسیله حمل برای آغاز حمل بارگیری می شود شروع و هشت روز پس از رسیدن کالا به انبار موسسه حمل و نقل در مقصد و یا تحویل آن به گیرنده کالا (هرکدام زودتر تحقق یافت) خاتمه می یابد. علیرغم مدت اشاره شده، در اغلب موارد کالا پس از حمل و رسیدن به مقصد تحویل گیرنده شده و مدت هشت روز فاصله بین رسیدن کالا به انبار شرکت حمل و نقل تا تحویل به گیرنده منتفی است.

خسارتهای خارج از تعهدات بیمه گر در بیمه نامه باربری داخلی:

۱- کسری کالا مگر اینکه این کسری مستقیماً ناشی از خطرات تحت پوشش، حادث شده باشد.

۲- تقلیل بها به علت ناقص شدن دست یا جفت

۳- خسارت وارده به بسته بندی و برجسب روی آن مگر اینکه کالا نیز خسارت دیده باشد.

۴- کسر وزن معمولی و یا متعارف کالا

۵- خسارت های ناشی از جنگ، شورش، اعتصاب و یا تهاجم

۶- خسارت های مستقیم و غیر مستقیم ناشی از انفجارهای هسته ای

۷- خسارت های وارده به مورد بیمه حین گریز از تعقیب مقامات انتظامی مگر آنکه عمل گریز توسط متصرفین غیرقانونی باشد.

۸- خسارت ناشی از هرگونه تغییر مسیر عادی و متعارف وسیله حمل کالا

۹- خودسوزی کالا

۱۰- برخورد مستقیم محموله با جسم خارجی یا افتادن بار از روی وسیله حمل. (خسارت ناشی از مستقیم محموله با جسم خارجی یا افتادن بار از روی وسیله حمل مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی قابل پوشش خواهد بود.)

علاوه بر موارد فوق شرکت بیمه ممکن است خسارت دیگری را با توجه به نوع کالا و نحوه حمل از پوشش بیمه ای خارج نماید.

بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل و خطرات تحت پوشش در آن:

بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل یکی از انواع بیمه نامه های مسئولیت است که متصدیان حمل و نقل جهت تحت پوشش بیمه قرار دادن مسئولیت خود در مقابل صاحبان محموله هایی که حمل می کنند، آن را تهیه می نمایند. خطرات تحت پوشش در این نوع بیمه نامه شامل موارد ذیل می باشد:

- تصادف و واژگونی وسیله نقلیه و یا برخورد کالا با شیئی ثابت .
- خسارتهای وارد به کالا در اثر پرتاب شدن از روی وسیله نقلیه.
- آتش سوزی، صاعقه و انفجار وسیله نقلیه.
- سرقت کلی محموله با وسیله نقلیه .

در این نوع بیمه نامه بیمهگر تا بیست درصد تعهدات خود متعهد جبران هزینه های زیر نیز خواهد بود:

۱- هزینه های لازم و متعارف جهت نجات کالا و جلوگیری از توسعه خسارت پس از وقوع حوادثی که جبران زیان آن در تعهد بیمهگر باشد

۲- هزینه دادرسی و دفاع از بیمه گذار که به صورت متعارف در ارتباط با خطرات بیمه شده در مراجع قضایی ثبت شده باشد .

شروع و خاتمه تعهدات بیمه گر در بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل :

تعهدات بیمهگر تحت این قرارداد پس از تکمیل بارگیری کالا در مبدأ، آغاز و همزمان با شروع تخلیه در مقصد مندرج در بارنامه خاتمه می یابد.

خسارتهای خارج از تعهدات بیمه گر در بیمه نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل:

جبران خسارتهایی که به طور مستقیم و یا غیرمستقیم در نتیجه عوامل زیر به کالای مورد حمل وارد شده باشد در تعهد بیمهگر نیست:

۱-۴- جعل اسناد و خیانت در امانت و هر نوع عمل عمد یا مجرمانه بیمهگذار (شامل کارکنان و نمایندگان وی)، راننده و یا کمک راننده وسیله نقلیه.

۲-۴- حوادث طبیعی مانند سیل، طوفان، زلزله، آتشفشان.

۳-۴- جنگ، شورش، اعتصاب، بلوا، ضبط و مصادره .

۴-۴- تشعشعات رادیواکتیو و فعل و انفعالات هسته‌ای .

۴-۵- عیب ذاتی و یا خودسوزی کالاها .

۴-۶- هرگونه خسارت غیرمستقیم و عدم‌النفع و کاهش ارزش کالا در بازار .

۴-۷- حمل کالاهای قاچاق و غیرمجاز .

۴-۸- خسارت هنگام تخلیه و بارگیری .

۴-۹- عدم صلاحیت راننده برای رانندگی وسیله نقلیه باتوجه به نوع گواهی‌نامه .

۴-۱۰- ریزش، روندگی، آبدیدگی، مگر این که ناشی از تحقق خطرات تحت پوشش این بیمه‌نامه باشد .

۴-۱۱- کاهش طبیعی وزن محموله .

۴-۱۲- سرقت قسمتی از محموله و یا هر نوع سرقت ناشی از خیانت در امانت .

۴-۱۳- فقدان کالا .

۴-۱۴- تغییر وسیله حمل جز با موافقت قبلی بیمه‌گر .

۴-۱۵- خسارت وارده به علامت و بسته بندی کالا .

خسارت ناشی از تخلیه و بارگیری و آبدیدگی مشروط به پرداخت حق بیمه اضافی قابل پوشش خواهد بود.

مزیت های بیمه‌نامه باربری داخلی نسبت به بیمه‌نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل برای صاحبان کالا:

در بیمه‌نامه های باربری داخلی مورد بیمه شامل محموله می باشد و بیمه‌گذار صاحب کالا است. اما در بیمه‌نامه های مسئولیت متصدیان حمل و نقل مورد بیمه شامل مسئولیت متصدیان حمل و نقل در مقابل صاحب کالا بوده و بیمه‌گذار شرکت حمل و نقل می باشد. در بیمه‌نامه باربری داخلی در صورت وقوع خسارت احتمالی بیمه‌گر میتواند حق جانشینی خود را نسبت به شرکت حمل و نقل جهت جبران خسارت وارده اعمال کند اما در بیمه‌نامه مسئولیت متصدیان حمل و نقل داخلی حق جانشینی بطور معمول نسبت به متصدی حمل و نقل لحاظ نمیشود اما ممکن است در مورد مسبب حادثه (مانند راننده) این حق اعمال گردد.

بیمه‌نامه باربری داخلی قرارداد مستقیم بین صاحبان کالا و شرکتهای بیمه ای می باشد. بنابراین در این نوع قراردادها مذاکرات رو در رو یکی از عوامل موثر در اجرای بهینه مفاد قرارداد و حفظ منافع بیمه‌گر و بیمه‌گذار می باشد. حال آنکه در قراردادهای بیمه های مسئولیت متصدیان حمل و نقل، صاحبان کالا در انتخاب بیمه‌گر هیچگونه نقشی نداشته و برای جبران خسارت می بایست به متصدی حمل و نقل مراجعه و شرکت حمل و نقل نیز قبل از هرگونه پاسخگویی ابتدا از شرکت بیمه خود (بیمه‌گر مسئولیت متصدی حمل و نقل) درخواست جبران خسارت می نماید که این پروسه تا حد زیادی دسترسی صاحبان کالا به حقوق خود را در مواقع وقوع خسارت با مشکلات مواجه می سازند که اهم آن عبارتست از:

۱- عدم پرداخت حق بیمه بیمه‌نامه مسئولیت متصدی حمل و نقل به شرکت بیمه که باعث عدم اعتبار این بیمه‌نامه می گردد.

۲- عدم ارسال لیست اطلاعات مربوط به کالاهای حمل شده در مهلت تعیین شده در قرارداد بیمه مسئولیت متصدیان حمل و نقل، توسط شرکت حمل و نقل که باعث می گردد محموله فوق تحت پوشش این بیمه‌نامه قرار نگیرد.

۳- عدم رعایت محدودیتهای مندرج در قرارداد بیمه مسئولیت متصدیان حمل و نقل از طرف شرکتهای حمل و نقل و در نتیجه عدم احراز تعهدات در مورد پرداخت خسارت از طرف شرکت بیمه گر مسئولیت.

۴- عدم امکان انتخاب ریسک های مورد نظر صاحبان کالا در قراردادهای بیمه مسئولیت متصدیان حمل و نقل، به دلیل متحدالاشکال بودن این نوع بیمه نامه ها و تدوین شرایط آن از طرف بیمه مرکزی جمهوری اسلامی ایران. در حالیکه در بیمه نامه های باربری داخلی این امکان وجود دارد که علاوه بر پوشش های اصلی بیمه نامه (آتش سوزی و حادثه وسیله نقلیه شامل تصادف، تصادم، واژگون شدن و سقوط وسیله نقلیه)، خطرات اضافی (خسارات ناشی از سرقت کلی محموله با وسیله نقلیه، تخلیه و بارگیری، پرتاب شدن کالا از روی وسیله حمل، آبدیدگی و ...) با انتخاب بیمه گذار و موافقت بیمه گر نیز تحت پوشش بیمه نامه قرار بگیرد.

۵- ناکافی بودن انگیزه پیگیری خسارت از شرکت بیمه گر مسئولیت متصدی حمل و نقل از طرف شرکت حمل و نقل بدلیل نبود منافع مستقیم در تصفیه خسارت. در حالیکه صاحبان کالا جهت تصفیه خسارت از طریق بیمه گر باربری داخلی بدلیل دارا بودن منافع مستقیم دارای انگیزه کافی جهت پیگیری خسارت هستند.

۶- در بیمه حمل و نقل داخلی به لحاظ آنکه پس از پرداخت خسارت امکان بازیافت خسارت یا بخشی از آن از شرکتهای حمل و نقل و یا شرکتهای بیمه آنها وجود دارد رغبت بیشتری در پرداخت خسارت نشان داده می شود و فرایند تصفیه خسارت نیز در زمان کوتاهتری انجام خواهد شد. خصوصاً "آنکه برای جبران خسارت وجود واسطه بین صاحبان کالا و شرکت بیمه منتفی است.

جمع آوری : باربری تهران سی تی

<http://www.tehrancyco.ir>